

Спецификација предмета за – предмета			
Студијски програм		Основне академске студије права	
Изборно подручје (модул)			
Врста и ниво студија		Основне академске студије	
Назив предмета		ПРАВО НАКНАДЕ НЕИМОВИНСКЕ ШТЕТЕ	
Наставник (за предавања)		Проф. др Ђорђе Николић, доц.др Михајло Цветковић	
Наставник/сарадник (за вежбе)		доц. др Михајло Цветковић	
Наставник/сарадник (за ДОН)			
Број ЕСПБ	6	Статус предмета (обавезни/изборни)	Изборни
Услов			
Циљ предмета	Развијање научних сазнања, способности и академских вештина у процесу истраживања у области накнаде неимовинске штете; развој креативних способности у тумачењу и примени правних принципа и правних правила о накнади неимовинске штете; проширење и продубљење знања из Облигационог права стеченог на обавезном курсу Облигационог права.		
Исход предмета	По положеном испиту из предмета Право накнаде неимовинске штете, од студента се очекује да поседује основне информације и сазнања о правном уређењу ове области, о положају и односу одговорног и оштећеног лица, као и о њиховим специфичним правима и дужностима. Као и да : 1) познаје домаће изворе из ове области; 2) влада појмовима и категоријама предмета; 3) познаје друштвени контекст накнаде неимовинске штете; 4) познаје правна средства за заштиту права оштећеног; 5) уме да критички анализира релевантну литературу, нормативну грађу и друштвену праксу; 6) способан је да прати и унапређује развој ове области, и 7) мотивисан је да се професионално усавршава.		
Садржај предмета			
Теоријска настава	Интерактивна предавања о следећим темама: 1. појам, историјски осврт и назив; 2. накнада кроз различите видове отклањања штетних последица по оштећеног; 3. новчана накнада неимовинске штете; 4. теорије које допуштају накнаду неимовинске штете само у неким случајевима; 5. општи услови за остварење права на накнаду нематеријалне штете; 6. сукцесија права на накнаду неимовинске штете; 7. новчана накнада за претрпљене физичке болове; 8. новчана накнада за претрпљени страх; 9. новчана накнада за душевне болове због умањења животне активности; 10. новчана накнада за душевне болове због наружености; 11. новчана накнада за душевне болове због смрти или тешког инвалидитета блиског лица; 12. новчана накнада за душевне болове због повреде части, угледа и приватног живота; 13. новчана накнада због неоправдане осуде и неоснованог лишења слободе ; 15. новчана накнада за душевне болове за уништеном ствари; 16. право		

	правних лица на накнаду неимовинске штете; 17. разлози за напуштање субјективне и појам објективне концепције неимовинске штете; 18. функција новчане накнаде неимовинске штете.
Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)	Анализа судске праксе и хипотетичких случајева. Дискусија у оквиру одабраних тема, припрема и израда кратког есеја.
Литература	
1	Обрен Станковић, Новчана накнада неимовинске штете, Накнада штете, Номос, Београд, 1998, стр. 23-151. Обрен Станковић, Накнада за појачане напоре и умањење животних активности, Накнада штете, Номос, Београд, 1998, стр. 247-277. Здравко Петровић, Накнада нематеријалне штете због повреде права личности, Београд, 1996.
2	Допунска литература: Риста Михајловић, Накнада штете због претрпљеног физичког бола, Правни живот, бр. 5/1979; Здравко Петровић, Правична новчана накнада за претрпљене физичке болове, Наша законитост, бр. 7-8/1987 (1978). Душко Медић, Накнада нематеријалне штете због претрпљеног страха, Обавезно осигурање, накнада штете и обезбеђење потраживања, XIII традиционално саветовање Удружења за одштетно право, Београд, 2010. Зоран Ивошевић, Накнада штете због умањења животних активности, Анали Правног факултета у Београду, бр. 3-5/1978. Душко Медић, Неки аспекти накнаде штете за душевне болове због умањења животне активности, Удружење за одштетно право, Будва-Београд, 2005. Душко Медић, Накнада штете због наружености, XIV традиционално саветовање – Осигурање, накнада штете и нови грађански судски поступци, Уредник: З. Петровић, Интермекс, Београд, 2011. Мирса Мијачић-Цветановић, Лица која имају право на новчану накнаду нематеријалне штете у случају смрти или тешког инвалидитета, Зборник радова Правног факултета у Нишу, Ниш, 1986, XXVI. Марија Драшкић, Накнада штете за претрпљене душевне болове због смрти ванбраћног друга, Правни живот, бр. 11-12/1992. Маја Буковац-Пувача, Тренд проширења круга особа с правом на новчану накнаду у поредбеном и нашем праву као облик поправљања неимовинске штете у случају смрти блиске особе, Зборник Правног факултета Свеучилиште Ријека (1991), вол. 28, бр. 1, стр. 511-540, 2007. Милош Николић, Новчана накнада нематеријалне штете услед повреде права личности, Правни живот, бр. 10/1996;

	<p>Јелена Боровац, Накнада штете због повреде права на приватност, Актуелни проблеми законодавства у Републици Србији, Зборник радова за X редовно саветовање са међународним учешћем Удружења за одштетно право, Будва-Београд, 2007;</p> <p>Предраг Трифуновић, Накнада неимовинске штете због неоправдане осуде и неоснованог лишења слободе, Накнада нематеријалне штете, Зборник радова, Будва, 2001;</p>
3	<p>Јелена Боровац, Накнада штете због неосноване осуде и неоснованог лишења слободе, XIV традиционално саветовање – Осигурање, накнада штете и нови грађански судски поступци, уредник: З. Петровић, Интермеџ, Београд, 2001.</p> <p>Осман Кадриу, Престанак радног односа и право на нематеријалну штету, Правни живот, бр. 10/1997;</p> <p>Небојша Шаркић, Накнада нематеријалне штете коју радник претрпи на раду или у вези са радом, Накнада нематеријалне штете, Будва, 2001.</p> <p>Ивица Црнић, Повреда права особности на душевно здравље – посебно о мобингу и шикани, Право у господарству, бр. 1/2011.</p> <p>Радмила Петаковић, Накнада неимовинске штете правном лицу због повреде његових личних добара, Правни живот, бр. 10/98;</p> <p>Магда Вујачић, Право правног лица на новчану накнаду за повређени пословни углед, Савезни суд, Билтен судске праксе, бр. 48, Београд, 2000;</p>
4	<p>Баретић Марко, Појам и функција неимовинске штете према новом Закону о обвезним односима, Зборник Правног факултета у Загребу, 56, Посебан број, стр. 461-500 (2006);</p> <p>Душко Медић, О концепту нематеријалне (неимовинске) штете у Републици Српској de lege lata и de lege ferenda, XVII Будвански правнички дани – Актуелна питања савременог законодавства, Зборник радова са Саветовања правника, 12-16. јун 2011, Будва-Београд, 2011.</p> <p>Наташа Мрвић-Петровић, Право на накнаду нематеријалне штете у упоредном праву, Накнада нематеријалне штете, Будва, 2001.</p> <p>Маријан Ђурковић, Накнада нематеријалне штете у неким еуропским земљама, Парнични и извршни поступак, накнада штете и осигурање, Интермекс, Будва, 2006.</p> <p>Здравко Петровић-Никола Дожић, Накнада нематеријалне штете у упоредном праву, XV међународни научни скуп Осигурање, накнада штете и нови Закон о парничном поступку, уредници: З. Петровић-Н. Мрвић-Петровић, Интермекс, Златибор, 2012.</p>
5	<p>Обрен Станковић, Сукцесија права на накнаду нематеријалне штете, Анали Правног факултета у Београду, бр. 4/1961.</p> <p>Никола Михаиловић, Однос између новчане накнаде нематеријалне штете и примања по основу социјалног осигурања, Накнада нематеријалне штете, Зборник радова, Будва, 2001.</p> <p>Зоран Ивишевић, Накнада штете и права оштећеног из осигурања, Накнада нематеријалне штете, Избор радова са саветовања Удружења за одштетно право, 1998-2008, Београд, 2009.</p> <p>Мирса Мијачић-Цветановић, Новчана накнада будуће нематеријалне штете,</p>

	<p>Зборник радова Правног факултета у Нишу, XXVII, Ниш, 1987.</p> <p>Александар Радованов, Критеријум за одређивање новчане накнаде нематеријалне штете, Накнада нематеријалне штете, Зборник радова, Будва, 2001.</p> <p>С. Андејевић, Љ. Милутиновић, З. Петровић, Промене ставова судске праксе о накнади нематеријалне штете и нове тенденције, Нематеријална штета, Интермекс, Београд, 2007.</p>			
Број часова активне наставе недељно током семестра/триместра/године				
Предавања	Вежбе	ДОН	Студијски истраживачки рад	Остали часови
3	1			
Методе извођења наставе	Остваривање циља предмета подразумева: теоријску наставу, вежбе, израду семинара, консултације са студентима, као и посете судовима и другим установама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе	50	Завршни испит		50 поена
активност у току предавања	15	писмени испит		
практична настава	15	усмени испит		50
колоквијуми	15			
семинари	5			
Списак тема по недељама				
1	<p>1. ПОЈАМ, ИСТОРИЈСКИ ОСВРТ И НАЗИВ</p> <p>Штета у правном и лаичком смислу. Имовинска и неимовинска штета. – Најважнија схватања о појму неимовинске штете. – Критика негативних дефиниција. – Неимовинска штета као физички или душевни бол. – Повреда у физичкој личности као врста материјалне штете. – Критика дефиниције по којој се неимовинска штета састоји у умањењу моралне имовине. – Критика дефиниције по којој се неимовинска штета састоји у повреди неимовинских права. – Историјски осврт. – Паралелно постојање разних штета. – Назив.</p> <p>Литература: Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр. 23-39.</p>			
2	<p>2. НАКНАДА КРОЗ РАЗЛИЧИТЕ ВИДОВЕ ОТКЛАЊАЊА ШТЕТНИХ ПОСЛЕДИЦА ПО ОШТЕЂЕНОГ</p> <p>Објављивање пресуде или исправке у случају повреде права личности. – Повраћај или уништење неовлашћено сачињене фотокопије приватних писама или неовлашћено направљених аудио-визуелних снимака. – Сношење трошкова козметичке операције телесних ожиљака.</p> <p>Литература: Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр. 59-60.</p>			
3	<p>3. НОВЧАНА НАКНАДА НЕИМОВИНСКЕ ШТЕТЕ</p> <p>Негативна теорија. – Позитивна теорија (Аргументи у прилог досуђивања новчане накнаде неимовинске штете; Околности од којих зависи одмеравање новчане накнаде; Однос према приватној казни).</p>			

	<p>Теорије приватне казне. – Критика теорије приватне казне. Литература: Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр. 61-72.</p>
4	<p>4. ТЕОРИЈЕ КОЈЕ ДОПУШТАЈУ НАКНАДУ НЕИМОВИНСКЕ ШТЕТЕ САМО У НЕКИМ СЛУЧАЈЕВИМА Теорија по којој се новчано може накнађивати само неимовинска штета проузрокована кривичним делом. – Теорија по којој се новчано може накнађивати само неимовинска штета која је праћена имовинском штетом. – Теорија по којој се новчано може накнађивати само неимовинска штета која је настала повредом тзв. друштвене стране моралне имовине. – Теорија по којој се не може тражити новчана накнада неимовинске штете на подручју уговорне одговорности. Литература: Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр. 73-83.</p>
5	<p>5. ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРАВА НА НАКНАДУ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ Постојање штете. – Величина претрпљене штете. – Легитимност повређеног интереса. – Постојање могућности да накнада оствари своју сврху. – Основ одговорности. Литература: Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр. 90-95.</p>
6	<p>6. СУКЦЕСИЈА ПРАВА НА НАКНАДУ НЕИМОВИНСКЕ ШТЕТЕ Наслеђивање права на накнаду неимовинске штете. – Прелаз права на накнаду на друга лица за живота жртве (Цесија и право поверилаца жртве да остварују њено право на накнаду; Компензација и пленидба). Литература: Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр. 96-107.</p>
7	<p>7. НОВЧАНА НАКНАДА ЗА ПРЕТРПЉЕНЕ ФИЗИЧКЕ БОЛОВЕ Појам и настанак физичког бола. – Поделе физичких болова. – Околности које утичу на утврђивање висине накнаде штете. – Посебно о решењу које прописује Уредба о накнади штете на лицима. Литература: Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр. 143-146; Здравко Петровић, Накнада нематеријалне штете због повреде права личности, стр. 88-95.</p> <p>8. НОВЧАНА НАКНАДА ЗА ПРЕТРПЉЕНИ СТРАХ Појам, настанак и последице страха. – Примарни и секундарни страх. – Околности које утичу на утврђивање висине накнаде штете. – Посебно о решењу које прописује Уредба о накнади штете на лицима. Литература: Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр. 143-146; Здравко Петровић, Накнада нематеријалне штете због повреде права личности, стр. 115-119.</p>
8	<p>9. НОВЧАНА НАКНАДА ЗА ДУШЕВНЕ БОЛОВЕ ЗБОГ УМАЊЕЊА ЖИВОТНЕ АКТИВНОСТИ Садржина штете. – Испољавање штете (Појачани напори у вршењу животних активности; Губитак односно смањење неких животних активности). – Одређивање накнаде (Природа и сврха накнаде; Релевантне околности;</p>

	<p>Облик накнаде).</p> <p>Обрен Станковић, Накнада за појачане напоре и умањење животних активности, стр. 247-277; Здравко Петровић, Накнада нематеријалне штете због повреде права личности, стр. 95-102.</p>
9	<p>10. НОВЧАНА НАКНАДА ЗА ДУШЕВНЕ БОЛОВЕ ЗБОГ НАРУЖЕНОСТИ</p> <p>Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр. 131-135; Здравко Петровић, Накнада нематеријалне штете због повреде права личности, стр. 102-105.</p>
10	<p>11. НОВЧАНА НАКНАДА ЗА ДУШЕВНЕ БОЛОВЕ ЗБОГ СМРТИ ИЛИ ТЕШКОГ ИНВАЛИДИТЕТА БЛИСКОГ ЛИЦА</p> <p>Лица која имају право на накнаду. – Ближе одређивање неимовинске штете проузроковане смрћу блиског лица. – Брачни и ванбрачни друг умрлог лица. – Деца умрлог лица. – Родитељи умрлог лица. – Браћа и сестре умрлог лица.</p> <p>Лица којима припада право на болнину у случају тешког инвалидитета блиског лица.</p> <p>Литература: Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр. 111-130; Здравко Петровић, Накнада нематеријалне штете због повреде права личности, стр. 105-114.</p>
11	<p>12. НОВЧАНА НАКНАДА ЗА ДУШЕВНЕ БОЛОВЕ ЗБОГ ПОВРЕДЕ ЧАСТИ, УГЛЕДА И ПРИВАТНОГ ЖИВОТА</p> <p>Право на част и углед. – Право на приватни живот. – Право на властиту слику. – Право на лична писма и записе. – Право на лични идентитет и право на име.</p> <p>Литература: Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр.147-148; Здравко Петровић, Накнада нематеријалне штете због повреде права личности, стр. 59-72.</p>
12	<p>13. НОВЧАНА НАКНАДА ЗБОГ НЕОПРАВДАНЕ ОСУДЕ И НЕОСНОВАНОГ ЛИШЕЊА СЛОБОДЕ И</p> <p>Услови за остваривање накнаде. – Правна природа накнаде. – Правни основ и врсте накнаде. – Накнада штете због неоправдано проведеног кривичног поступка. – Накнада нематеријалне штете и други облици накнаде.</p> <p>Литература: Здравко Петровић, Накнада нематеријалне штете због повреде права личности, стр. 119-133.</p> <p>14. НОВЧАНА НАКНАДА ЗА ДУШЕВНЕ БОЛОВЕ ЗБОГ ОТКАЗА РАДНОГ ОДНОСА ИЛИ ШИКАНИРАЊА НА ПОСЛУ</p> <p>Право на новчана накнаду за душевне болове због отказа радног односа. – Право на новчану накнаду за душевне болове због шиканирања на послу.</p> <p>Литература: Снежана Андрејевић, Одговорност послодавца за нематеријалну штету због незаконитог престанка радног односа, Билтен судске праксе, бр. 3/2002; Лидија Ђукић, Одговорност послодавца за накнаду штете због злостављања на раду (мобинг), Обавезно осигурање, накнада штете и обезбеђење потраживања, XIII традиционално саветовање Удружења за одштетно право, Београд, 2010.</p>

13	<p>15. НОВЧАНА НАКНАДА ЗА ДУШЕВНЕ БОЛОВЕ ЗА УНИШТЕНОМ СТВАРИ Литература: Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр. 135.</p>
14	<p>16. ПРАВО ПРАВНИХ ЛИЦА НА НАКНАДУ НЕИМОВИНСКЕ ШТЕТЕ</p> <p>Право правних лица на накнаду неимовинске штете коју лично трпе. – Тужба професионалних синдиката за заштиту колективних интереса професије коју заступају. – Измена става у вези са правом правних лица на накнаду неимовинске штете.</p> <p>Накнада штете због повредеа пословног угледа. – Накнада штете због повреде заштићеног робног жига. – Накнада штете због нелојалне конкуренције неовлашћеном употребом робног жига.</p> <p>Литература: Обрен Станковић, Накнада неимовинске штете, стр. 84-89; Вера Марковић, Пословни углед компаније: лично право коме треба установити заштиту кроз нематеријалну штету, Право и привреда, бр. 5-8/2008.</p>
15	<p>17. РАЗЛОЗИ ЗА НАПУШТАЊЕ СУБЈЕКТИВНЕ И ПОЈАМ ОБЈЕКТИВНЕ КОНЦЕПЦИЈЕ НЕИМОВИНСКЕ ШТЕТЕ</p> <p>18. ФУНКЦИЈА НОВЧАНЕ НАКНАДЕ НЕИМОВИНСКЕ ШТЕТЕ</p> <p>Литература: Лепосава Карамарковић, Правна пророда накнаде нематеријалне штете, Накнада нематеријалне штете, Зборник радова са IV саветовања о накнади штете, Будва, 2001; Ивица Црнић, Повреда права личности као неимовинска штета, Одговорност за штету, Зборник радова, Загреб, 2006; Хрвоје Качер, Концепт нематеријалне штете по Закону о обвезним (облигационим односима) из 1978. године и успоредба са концептом из хрватског Закона о обвезним односима из 2005. године, Тридесет година Закона о облигационим односима – de lege lata и de lege ferenda, Зборник радова, Крагујевац, од 24-27. септембра 2008, Београд, 2009.</p>